

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben hétszáz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
szombat utáni napok kivételével.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására
vagy megőrzésére nem vállalkozik.Előzetesek és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, nov. 4.

Keresztény társadalom.

A gondos kertész nem nézheti aggódóbb tekintettel kertje gyöngé bimbócskáit, mint a hogy mi nézzük a Budapesten most összegyűlt katolikus nagygyűlés munkálkodását.

Pedig mi egy kis bimbó önmagában? Mikor lesz belőle virág, a virágból mag, a magból palánta és a palántából terebélyes, nagy fa, melynek gyümölcsét élvezhetjük s árnyékában pihenhetünk? Talán egy, talán két emberöltő eltelik — és mégis olyan örömmel nézegeti a kertész a bimbót, mintha már a fának árnyékában pihenhetne.

Gyönyörködve tekintjük mi is a budapesti katolikus nagygyűléseket. Bimbónak nézzük, a melyből eszmék termékeny magvait reméljük, hogy azokat széthintve az országban, ne egy fát, hanem hatalmas erdőt lássunk felnővekedni: a magyar keresztény társadalmat.

A milyen sivár benyomást tesz a szemlélőre egy fában szükkülő, kopár sivatag, épp olyan sivár képet nyújt közéletünk is mindaddig, míg ismét ki nem fejlődik az erőteljes keresztény magyar társadalom.

Semminek sem érezzük annyira hiányát, mint egységes keresztény társadalmi munkásságnak. Van erőnk, de nincs szervezet, mely érvényre tudná juttatni. Van kezünkben óriási anyagi, szellemi és erkölcsi tőke s idegen tőkéből táplálkozunk úgy anyagi, mint szellemi téren.

Vannak férfaink, kiket tehetségük s képzettségük vezérszerepre hív és közlegénysorban maradnak, mert nincs szervezet, a melynek élére állva, az elsőik közé, méltó helyükre emelkednének.

E helyett érvényre jutnak olyan elemek, a melyeket nem erő tol előre, hanem szervezet. Tartalom nélküli, de nagy hangon diskuráló uri emberek, a kiknek hangja akkor emelkedik legmagasabbra, mikor a kereszténységet, különösen pedig a katolicizmust látják jónak megtámadni. A tudatlan, felvilágosulatlan tömegekre semmi sem hat jobban, mint a nagyképűség, ha üres fejet takar is. Ha már most az üres fejet terv szerint, kellő előkészítéssel emelik magasra, utójjára talán mindenki tartalmazna fogja tartani, magasra jut s akkor a hatalom birtokában próbál nekitámadni az üresfejűek ellenségének: az igazságnak, a kereszténységnek.

Ime, csak egy kérdés: a katolikus autonómia kérdése. Protestáns atyáink fainak két nagy és egy kis felekezete teljes autonómiát élvez; pedig az erdélyi luteránusok egyenesen ellenségei a magyarságnak, a Királyhágón inneniek pedig alig-alig tudják leküzdeni a pánszláv ágaskodókat. Az oláhoknak, a szerbeknek autonómiája még a »nemzeti« jelzöt is megkapta s törvényes oltalommal szervezkedhetnek, ha tetszik, az állam ellen is. Mindezeknek teljes szabadságot ad az állam s egyedül a mindig hazafias, a nemzetiségeket békén tartó és beolvasztó magyar katolicizmus az, mely harmincz éve hiába küzd autonómiájáért.

Nem követelünk külön nemzeti szer-

vezetet; a mi szervezetünk magyar nemzeti volna. Nem kívánunk új jogokat, csak a régiéknak visszaadását. Csupa jogos kívánság és még sem juthatunk hozzá, mert nincs igazi, összetartó, jogait ismerő és jogaiért küzdő keresztény társadalmunk.

Egy erőteljes, hatalmas keresztény társadalommal szemben lehetetlen volna az államnak a mai politikát folytatnia. Utóvégre is Magyarország lakosságának 60%-a, a fajmagyarságnak szintén 60%-a katolikus, ezzel szemben törvényeket hozni s ennek kívánalmait egyszerűen mellőzni lehetetlen volna, ha — ez a 60% nem volna egyszerű szám.

Ma pedig az. S így történik, hogy a keresztény gondolkodás a közelmúltban leszorult irányadó vezérszerepéről s hivatlan, idegen gondolkodás lopódzott be közéletünkbe.

De ennek lehetetlen sokáig tartania. A katolikus társadalom ébredzik. Az ország szívében évente összegyűlnek ébresztői, eszméket cserélnek ki és eszméket hoznak létre, a melyeket a gyűlések végével szétvisznek a szélrőzsa minden irányában. Hatalmas, nagyszabású a program. Benne van a keresztény ifjúság: jövőnk reménye, a keresztény sajtó: jelenünk fegyvere s a keresztényi szeretet és társadalmi tevékenység szervezetei: erőnk és hódító hatalmunk bizonyága. Ennyi van magában a zsenge bimbóban. Micsoda hatalmas erdő növekedhetik a magvakból, melyeket ez a bimbó fog teremni!

Egyre növekvő reményekkel látjuk évről-évre azt a haladást, a melyet a

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A hinta.

Irtta: René Maizeroy.

... Elaggottan, viaszárczhoz hasonlatos ráncos arczczal, melybe mintha gyermeki kéz rájt volna mély barázdákat a körmevel, puffadt pillák alatt kialvó tűzű szemekkel, bizonytalan lépteit aranyfogantyus bottal igazgatja a fekete fátylakba burkolt megszánni való magányos nő, aki panaszos hangokat hall az éjszakában és smaragdgyűrűs fehér kezén mindig vérfoltokat vél látni; a fölteként kőbor hölgy mint valami gonosz tündér szünetlenül csak szerencsétlenséget árasztott férjére és fiára, s most a könyörületlen mennybolt alatt hasztalan keres nyugalmat és feledést; pedig nagyon jól tudja, hogy senki sem ismerne rá többé, hogy az utcákon és tereken ő is csak olyan járó-kelő alak volna, mint bármely más halandó, akit sem sértegetni, sem köszönteni nem akarnak többé; — a magányos nő: Mária Gloriosa királyné. Évekig élt már számkivetésben, de most végre engedett a győző kísértésnek és rövidke időre visszajött egykori fővárosába; elzarándokol a diadalívek felé, melyek alatt kibontott zászlókkal, csillogó kivont kardok közepette, dicsőségének és szépségének tudatában, hatlovas diszhintón vágta-

tott tova hajdanában; elzarándokol a paloták felé, melyeket ellenség és nyers tömeg rombolt, gyújtogatott, döntött romokba.

Csekélyszámu hívei maradtak meg, kiknek körében úgy érezte magát, mintha most is királyi udvar venné körül. Ő pedig megvetéssel teli közönyt színelte és úgy mutatta, mintha majdnem örülne neki, hogy a trón gondjaitól megszabadult; mosolyogva bölcsekedett és olyan hangon beszélt, mintha más emberek kalandjait mesélgetné.

»En ismertem a zajongó tömeget, mely koronákat és virágokat dobál felénk, mintha örülségből tenné; ismertem a tömeget, melyből az anyák gyermekeiket nyújtják felénk s a férfiak vig dalokat énekelve, eszeveszetten éljenezve és selyemruhák szegélyét csókolva, maguk vonják a hintónkat; ismertem a tömeget, mely olyan vakon ragaszkodik a kedveltjéhez, mint ahogy a férfi imádott kedvesét bálványozza, és oly rendíthetlenül hisz a választottjában, mintha magát a csodatévő Madonnát látná. A thüringiai háboru végén láttam ilyenek a tömeget, azon az estén, mikor a város ki volt világítva, a harangok csengtek-bongtak, ahogy csak tellett tőlük, mindenünnen zeneszó felegetett egymásnak, trombiták harsogtak, sebesült katonák rongyos egyenruhában sorjázak előttünk és büszkén lépkedtek a csatában zsákmányul ejtett ellenséges zászlók után.

En ismertem a gyűlölettel teljes fékevesztett tömeget, mely vérbe borult szemmel úgy rohan ránk, mint a kopófalca az üldözöbe vett vadra; sárba tiporja a királyi jelvényeket, a szentek szobraival, paloták képeivel, butorival komor örömtüzeket gyújt az utcák sarkán, trágár dalokat ordít fülünkbe, keres bennünket, üldöz bennünket, ezer meg ezer karjával halálra öl bennünket. Akkor láttam ilyenek a tömeget, mikor minden reményeink rombadőltek, a vesztett tüközet után következő napon, melyben a kétségbeesett királynak nem sikerült meghalnia, hanem átadta kardját az ellenségnek, hogy megfogyott hadainak életét megmentse.

Már most azt a tömeget is ismerem, amely nem emlékszik többé reám, hanem minden gyöngédebb érzélem nélkül tör felém; és ezt a tömeget jobb szeretem, mint azt a másikat.

A régi udvarhölgyek bizonytalan szomorúsággal lopva pillantgattak egymásra és az udvarnagyk bizonytalan forrongásokat nyomtak viszsza megkövesedett szívök legmélyébe.

A királynénak pedig az a különös szépe támadt, hogy mielőtt visszatérne a számszűzbe, a pompás és mogorva kastélyba, melyet még friss sirhalmok vesznek körül, még egyszer elvezettesse magát Saint-Clodoald romjaihoz, a gyönyörű lakba, melybe egykor, mint Marie Antoinette Versailles-ba, az augusztusi hőség elől visszavonult és ahol egykor a

katholikus nagygyűlések tesznek ugy befelé: saját programjukban, mint a kifelé: a közönség becsülésében és részvételében. Büszkék vagyunk rá, hogy ebben a nagy haladásban Nagyvárad város katolikus vezérférfiai is nagy részt vettek maguknak. Lapunk is ott küzd a csatásorban. Ennyi lelkesedésnek, ennyi erőki-fejtésnek lehetetlen, hogy meg ne legyen a fényes sikere.

Ki fog nőni újra az a terebélyes nagy fa. Lesz még erős, hatalmas, parancsoló magyar keresztény társadalom! Nagy a cél, nagy a munka — segítsd benne katonáidat, magyarok Istene!

Dr. K. A.

Örmény képviselők.

Az *Arménia* című magyar-örmény szemle írja a következőket:

Az új képviselőház örmény nemzetiségű tagjai politikai pártállás szerint a következőleg oszla ak el: kormánypártiak: báró *Dániel Ernő* (volt kereskedelmi miniszter,) dr. *Fejér Antal* (új), dr. *Gorove László* (új), dr. *Issekutz Győző*, *Jakabffy Imre* (volt belügyi államtitkár), *Jakabffy István*, gróf *Karátsonyi Jenő* (a főrendiház tagja), *Lázár Menyhért*, *Lukács László* (a pénzügyminiszter), dr. *Molnár Antal* (a képviselőház jegyzője), *Novák József* és dr. *Papp Géza*: — a néppárton: *Buzáth Ferencz*; — a függetlenségi párton: dr. *Lengyel Zoltán* (új) és dr. *Vertán Endre* (új). Összesen 15; többnyire egyhangú választással. A két örmény szabad kir. várost (Szamosujvárt és Erzsébetvárost) dr. *Molnár Antal* és dr. *Issekutz Győző* képviselik, a kormánypártban. Mandátumot nem vállalt: *Dániel Márton* és gróf *Nákó Kálmán*. Örmény jelölt: *Dániel László* (volt főispán), dr. báró *Dániel Tibor* (Deés), *Issekutz Marczel* (Pécska), *Kabdebó Ferencz* (Uj-Arad), *Simkovics Ottó* (Kézdi-Vásárhely) — kisebbségben maradt.

Készülő törvények.

Az igazságügyminiszteriumban szakadatlanul folyik a törvényelőkészítő munkálat. A perrendi. tervezet utolsó szerkesztése, mely Plósz személyes közreműködése mellett történik és mely a szakértekezlet által hangozta-

tott több rendbeli módosítványra figyelemmel volt, jóformán be van fejezve, úgy, hogy az országgyűlésnek mielőbb beterjeszhető lesz.

A polgári törvénykönyv kötelmi jogi részének indokolása oly annyira előrehaladt, hogy alkalmasint rövid idő múlva közzétehető lesz. Annakutána a jövő év folyamán okvetlenül közrebocsátják az örökösödési jog indokolását, mely szintén igen serényen dolgoznak. Alig tévedünk tehát, ha állítjuk, hogy a jövő évben együtt lévén az egész indoklás anyaga, a rákövetkező évben a törvény-szöveg végleges megállapítása és az egész törvénykönyvnek egyöntetű szerkesztése befejezhető lesz úgy, hogy a nagy horderejű törvényjavaslat még ebben az országgyűlési ciklusban: 1904-ben a törvényhozás elé kerülhet.

E közben azonban elkészült az új bányatörvény tervezete is, melyet szintén nemsokára közzé fog tétetni az igazságügyminiszterium. A magánbiztosításokról szóló tervezet tekintetében feldolgozás alatt vannak a beérkezett újabb szakvélemények. Ezenkívül számos más apróbb jelentőségű törvényjavaslatok vannak készülőben, melyek kiegészítésül fognak szolgálni az új polgári törvénykönyvnek.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 4.

A folyosóról.

A petícióval megtámadott mandátumok birtokosait közre fogják a már biztos révbe került kollegák. Kérdésekkel faggatják őket, hogy és mint történt. Es a megtámadott képviselő urak szaporán elmondják a jelölés, korteskedés és a választás lefolyását és végül egytől egyig mind azt vallják, hogy tisztább mandátum alig van a Házban. Es a képviselő urak, a kik az ily csoportot hallgatják, hiába, nem tudnak a multtal szakítani és az állításoknak teljes hitelt adnak. De hát mit szól majd a kuria.

A döntő fórumnak az ítéletét nemcsak az érdekelt felek, hanem az egész közvélemény is mohó kíváncsisággal lesi.

Sajnos azonban, hogy az ítélet sokáig fogja várakoztatni a közvéleményt, mert legjobb esetben is **8 hónapig el fog húzódni**, a míg a kuria az összes beérkezett petíciókkal végezni fog.

Politikai munkatársunk ezek számát 62-re becsüli, habár ezek közül egy pár igen rövid időn belül elintéztést nyer, még pedig alaki hibák következtében.

Igy a szombaton benyújtott petíciókat ki tudja, elfogadja-e a kuria? Mert az október 2-án megválasztott képviselők ellen a törvény világos értelmezése szerint a petícionálás joga csak 30 napon belül gyakorolható. Igy tehát a petícionális jog elsején már esedékesse vált. Igy értelmezik a törvényt a jogászok.

A képviselők egyrésze másként értelmezi, a mennyiben azt mondják, hogy az október másodikán megejtett választásokból kifolyólag a petícionális jog november 2-dikán esedékes. Hogy a kuria e kérdésben miként fog dönteni, az még kérdéses.

A kunszentmártoni kerület képviselője ellen is petícionáltak, de miután a szükséges 3000 korona összeget nem mellékeltek, a kuria a kérvényt 8 napon belül tartozik elintézni és a 1899. évi XV. t. cz. 27. és 31. §. értelmében alaki hiba következtében visszautasítani.

Erdekes volt a mai ülésben az elnök ama bejelentése, hogy a kuria elnöke egy letenyei polgár kérelmére a letenyeieknek a kérvény benyújtására két heti haladékot adott. Oka pedig ez eljárásnak az, hogy a letenyei kérvényezőknek az alispán bizonyos iratok kiadását megtagadta, a mit a kuria elnöke kellő oknak talált arra, hogy két héttel meghosszabbítsa a kérvényezés határidejét.

*

Apponyi Albert gróf ma már a rendes elnöki teendőket végezte a képviselőház emelvényén.

A jegyzőkönyv hitelesítése után *Illyés Bálint* jegyző felolvasta a főrendiház elnökeinek kinevezéséről szóló királyi leiratot.

Az elnök ezután bejelentette, hogy a kuria értesítette a Házat az eddig hozzá benyújtott petíciókról. A kuriai elnök jelentette azt is, hogy a letenyeiek kérvényének benyújtására két heti haladékot adott.

Azokat is ma sorolta fel az elnök, akik összeférhetlenséget jelentettek be magukról, valamint tudatta, hogy *Halász Zsigmond* képviselő ellen mások jelentettek be összeférhetlenséget, de mivel az aláírás hitelesítve nem volt, tudomásul nem vette.

Apponyi gróf elnök ezután megemlékezett *Erzsébet* királyi hercegnő és *Windisch-Graetz* herceg eljegyzéséről. A magyar nemzet jobban, rosszban, örömben, búban együtt érez az uralkodóházzal s kivált most érez vele együtt, mikor a király unokájáról van szó.

Kéri a házat, hatalmazza fel, hogy hódolatát és szerencsekívánatát a király előtt kifejezze. (Helyeslés.)

A ház az elnök indítványát elfogadta. **Elnök:** Oly eseményről is meg kell emlékezni, mely a ház együtt nem léte alkalmával történt: az Egyesült-Államok elnökének meggyilkolásáról. Ama szolidaritásnál fogva, mely a nemzeteket összefűzi, indítványozza, hogy a ház fejezze ki megbotráncozását a merénylet fölött és fejezze ki részvétét az elnök halálán.

A napirendre térve, kisorsolták újra az osztályokat. Ennek megtörténte után megválasztották a bizottságokat.

szőlőkutak hűvös legében, a rózsák balsamos illatában a nagy fák alatt sétálgatott, muszlinruhában és szalmakalaposan.

Szeptember havának utolsó hetén történt.

A nagy kömedenczék poshadó vizében visszatükrözödték az égen elvonuló szürke föllegek, visszatükrözödték a madarak, a haláltusát küzdő pillangók módjára kavargó vörös és sárga falevelek, melyek csapatostul uszkálnak a víz színén és füzéreké huzódnak széjjel.

A levegő az elhagyott temető nyomasztó illatával volt terhes és a diszúktól megfosztott, mindenféle irka-firkával bemocskolt szoboralapzatok szerencsétlenségre, reménységre és boldogságok megemlékezésére emlékeztettek.

Az ágyugolyóktól megszagattott, lángoktól megrágott alaktalan romok között, ahonnan erkélyeknek rozsdát ette vasrácsai lógtak lefelé, ahol imitt-amott elhalványult falfestmények nyomai tűntek elő, a buja örökzöld bokrokon, a kopasz cserjék veszszeio, a lonczok indái, — mindennütt hollók károgtak és vadgerliczék búgtak.

Még nehézkesebben lépdelve, még jobban botjára görbedve, merev tekintettel, márványfehér arczczal, az őt visszatartani akaró örök szavát nem is hallva, mint az alvajáró tévelygett *Mária Gloriosa* egyik termből a másikba, egyik halom törmeléstől a másikig botorkálva.

Ezyszerre odaért a bekerített darab földhöz, melyet a király adott a fiának, a s egény kis *Lajos* hercegnek; kis kert volt ez, melyben a fűrészes haju, álmodozó gyermek együgyű virá-

gokat nevelt, csupa olyanokat, aminőket az alázatos kis emberek kedvelnek; pihenő idejének legtöbb részét itt szokta volt tölteni a gyermek.

Csalán, tövis, bogáncskóró, szarkaláb, galagonya verte fel a kertecskét, úgy hogy alig lehetett ráismerni; csak két fűzfa menekült meg a pusztulástól, és közöttük lógott egy hintának maradványa, melyen a kis herceg hangos örömmel oly sokszor lóbázta magát.

Mária Gloriosa, egy főséges kézmozdulattal eltávolítva kisérétét, egészen magára maradt a bekerített helyen; gondolkodott és imádkozott, azután könnyes szemmel, mint a magába szálló bűnös, aki jóvá nem tehető hibáinak súlyát méregati, odajarult az ereklyéhez, a rothadásnak indult darab fához s remegő és lázas ajkait hosszasan reá nyomta.

Leszállt az est, mely nedves volt és jéghideg.

És amint a trónjavesztett királyné fölemelkedett és visszament a kocsjához, mely egy faszorban várt reája, akkor olyan rettenetes érzése volt, mintha láthatatlan kezek fátylánál és ruhájánál fogva visszatartának; térdre rogyott és a kétségbeesésnek egy hosszan elnyújtott kiáltását hallatva, eszméletét veszíté. Imádkozás közben ruházatába kapaszkodott a tövis, és mintha lelánczolva tartotta volna . . .

A választás eredményét holnap fogják kihirdetni.

Horánszky Nándor indítványozza, hogy holnap válasszák meg a 21 tagu felirati bizottságot.

Az indítványt elfogadják.

Az ülés 12 óra után végződött.

Megyei közügyek.

A közigazgatási bizottság ülése.

Nagyvárad, nov. 4.

A vármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartotta meg rendes havi ülését a vármegyei ház kistermében.

Jelen voltak: dr. Beöthy László főispán elnöke alatt Szunyogh Péter alispán, Papp János főjegyző, dr. Wallner Ödön tiszti főügyész, Hraniczky Károly árvaszéki elnök, dr. Popovics György tiszti főorvos, Sipos Orbán kir. tanfelügyelő, Papp Miklós p. ü. igazgató, dr. Nagy Géza kir. ügyész, Varró Domokos kir. főmérnök, Hegyesi Márton, Király Viktor, Lovassy Ferencz, id. Markovits Károly, Radnay Farkas, Szabó József, Szunyogh Szabolcs, gróf Tisza Kálmán, Zigre Miklós, valamint alispáni előadókként: Keszthelyi Zoltán tb. főjegyző, Balogh Elemér és Balázsházy Iván aljegyzők, Jancsó Károly és Barthos Adorján tb. aljegyzők.

Az alispán jelentése.

A lefolyt október hónapban volt 18 tiszta, 7 felleges és 6 esős nap.

A közegészségügyi állapot kedvezőbb volt, mint az előző hónapban; ugyanis a hivatalos orvosok 3676 beteget gyógykezelték, és így 503-al kevesebbet, mint szeptember hónapban.

Uralkodó kórokként valamennyi járásban az emésztési és légző szervek bántalmi fordultak elő kedvező lefolyással.

A hevenyerőző kórok közül előfordult:

1. roncsló toroklob 21 esetben 8 halálzással;
2. vörheny 62 esetben 1 halálzással;
3. kanyaró 44 esetben — halálzással;
4. hökhurut 29 esetben — halálzással;
5. hólyagos himlő 18 esetben — halálzással;
6. hasi hagymáz 68 esetben 5 halálzással;
7. gyermekági láz 2 esetben 2 halálzással.

Orvosrendőri bonczolat 5, törvényszéki bonczolat 10 esetben ejtetett meg.

Az állategészségügy kielégítő volt.

A kir. ügyész jelentése.

A nagyvárad kir. törvényszék fogházában október hó folyamán letartóztatva volt 418 férfi és 52 nő; a hónap végén letartóztatva maradt 249 férfi és 33 nő. A rabkórházban 124 egyén ápolatott, halálozás nem történt.

A munka keresmény 285 korona 27 fillér volt.

A kir. főmérnök jelentése.

Az állami és törvényhatósági közutak október hónapban jó karban voltak, az elrendelt építkezések és javítások legnagyobb részben befejeztettek.

A kir. pénzügyigazgató jelentése.

A folyó évi szeptember hónapban befolyt: Egyenes adók címén 500.009 kor. 27 fill., hadmentességi díj címén 10.355 kor. 28 fill., jogilleték és díjak címén 104.243 kor. 81 fill., fogyasztási és italadó címén 382.068 kor. 38 fill., bélyegjövődék címén 47.456 kor., dohányjövődék címén 186.927 kor. 15 fillér.

Október hónapban házadómentesség 83 esetben, fizetési halasztás pedig 4 esetben adott meg.

Miniszteri leiratok.

A Belényes vidékén nyitandó kőbányák helyszíni tanulmányozására elrendelt kiszálláson való részvétellel az alispán biztost meg.

A phylloxera miatt zár alá vett községek névjegyzékét közlő leirat tudomásul vétetett.

A szalárdi, siteri, kétzi, ugrai, pocsaji és pelbárhidi tanítók korpótlékára illetőleg fizetéseire államsegélyt folyósító leiratok az érdekeltekkel közöltetnek.

Derecskén önálló gazdasági ismétlő iskola létesítését tudató leirat tudomásul vétetett.

A vallas- és közoktatásügyi miniszternek azon leirata, hogy az 1902. évben 12 önálló gazdasági ismétlő iskolát szándékozik létesíteni, meghirdetés céljából a főszoigabírókkal közöltetnek.

Folyó ügyek.

A vármegye közoktatásánál alkalmazott tisztviselők fizetéseinek felemelését tárgyaló választmányi határozathoz a bizottság hozzájárult.

A szentjohbi apátsági uradalom községi pótdadói felebezése, a tvhatósági bizottsághoz áttetett.

Derecske község birtokosságának az ugar bevetés ügyében belt határozata megsemmisített.

A vármegye közoktatásában több betegnek három hónapon túl való ápolása engedélyeztetett.

Tanügyek.

A pelbárhidai és vekerdi görög keleti; a szakáli, éradonyi, anti és siteri ev. ref.; valamint a csehi-görög katolikus tanítók fizetéseinek kiegészítésére államsegélyt kérő folyamodványok a belügyminiszterhez felterjesztetett.

A sarkadi községi tanító és a kismarjai óvónő választások megerősítettek.

A Pocsaj községi óvónő választásának vezetésére: Bölöny György főszoigabíró küldetett ki.

Ilye és Vasad községi iskolák létesítésére utasítottak.

Kiss László m.-kakucsi és Pál Gábor alsólugosi állami tanítók ellen a fegyelmi eljárás elrendeltetett.

Pénzügyek.

Rév községnek távirtda hivatal felállítására vonatkozó határozata a tvhatósági bizottsághoz tetetett át.

Járvölgyön kért postahivatal fel nem állításáról, kérvényező értesítettik.

Az Er-Adony községben tervezett postahivatal körébe csupán Er-Adony község beosztása véleményeztetett.

Adóügyek.

B.-Püspöki, Lunka, Briheny, Határ, Sust, Szerbcsi, Ernhályfalva, Tenke, Mocsár, Rippa, Magyar-Cséke, Dused, Kis-Terpest, Csoszora, Korbest és Topest községek előjárói ellen, a közadók behajtása tekintetéből a **felelősség kimondatott.**

Henczida község terhéről 1 kor. 94 fillér, Kis-Jenőéről 583 kor. 06 fillér, Váncsodéről 324 kor. 99 fillér, Határ, Lunka és Szerbestéről 132 kor. 42 fillér, Belényeséről 498 kor. 21 fillér, Vajda, Er-Adony és Vasadéről 35 kor. 57 fillér, Vizesgyánéről 558 kor. 60 fillér, Margittáról 5 kor. 48 fillér, Uj-Létáról 6 kor. 18 fillér, a rézbányai kör községeiről 2128 kor. 55 fillér bevehetetlen adó és hadmentességi díj — leiratott.

Cséhtelek, Széplak, Csátár, Karaszó Kis-Dombrovicza, Forrószeg, Berettyó-Ujfalú, Kis-Kereki, Szent-András, Kisháza, Saáp, B.-Udvári P.-Zavoeny, Siter, Nyárszeg, Henczida, Nagy-Kágya, Petegd, H.-K.-Szt.-Miklós, Er-Kenez, Komádi, Drág-Cséke, Szalacs, Hosszaszó, Nagy-Patak, Nagy-Léta, Kiskóh, Felső-Válenyágra, Vizes-Gyán, B.-Félegyháza, Gyigyiseny, Betfia, Almamező, Vasad, Harangmező, Kis-Almás községekben 201 adózó ellen a dologi végrehajtás elrendeltetett.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) uytva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Jókaiék Nagyváradon.

— A Szigligeti-társaság ülése. —

A hir, hogy Jókai Mór neje, Nagy Bella művészi próbálkozásában Nagyváradra is eljön, élénkségre hozta a Szigligeti-társaságot is. Arról természetesen szó sem lehet, hogy Jókainét ünnepelje a Szigligeti-társaság. Őt, ha eljön, ha fellép a színházban és ha csakugyan művésznőnek bizonyul, fogadni fogja a közönség tapsvihara. De egy komoly irodalmi társaság nevére igényt tartó egyesület nem teheti ki magát annak, hogy ünnepeljen egy művésznőt, a kiről még kiderülhet, hogy szinpadon nem is művésznő.

Más, ha sikerül Jókait is megnyerni annak, hogy Nagyváradra kíséje feleségét. A magyar regényírók fejedelme előtt hódolni kell a Szigligeti-társaságnak s e hódolat fényéből természetesen áradni fog Jókainéra is. Ezért igen helyes volt Böszörményi Géza indítványa, hogy mielőtt ünneplésről beszélünk, kérdezzük meg, vajjon eljön-e Jókai Mór? Ha igen, akkor vele együtt ünneplésesen kell fogadni a társulatnak nejét, Nagy Bellát is. Nem mert művésznő akar lenni, hanem mert Jókai felesége lett.

Megjegyeztük különben, hogy Jókai határozottan nyilatkozott már e kérdésben. Megírta, hogy nejét nem kíséri el körutjára, mert azt önálló művészi vállalkozásnak tekintik.

Tudósítónk következőkben számol be a Szigligeti-társaság választmányi üléséről:

Jókainé Nagy Bella ünnepléses fogadtatása tárgyában a Szigligeti-társaság választmánya tegnap délután 5 órakor ülést tartott, melyen Sipos Orbán alelnök elnöke alatt Bodor Károly dr. főtitkár, Adorján Armin dr. titkár, Szombathy István dr., Böszörményi Géza, Láng József, dr. Várady Zsigmond és Pálfi Antal (Sze. edről) voltak jelen.

Sipos Orbán elnök megnyitván az ülést, üdvözlö a megjelent választmányi tagokat és előterjeszti, miszerint Jókainé Nagy Bella művészi körutja alkalmával városunkban is fog vendégszerepelni. Minthogy pedig némelyek szerint férje, a koszorús költő is eljön, úgy Jókai mint neje fogadtatása tárgyában kéri a választmányi tagokat, adják elő véleményüket.

Böszörményi Géza Jókainé Nagy Bella fogadtatására vonatkozólag előadja, hogy tekintetbe véve, miszerint Nagy Bella második sőt harmadrangu tehetségtű színésznő s mint ilyennek a fogadtatása a Szigligeti-társaságnak feladatát nem képezheti, de abban az esetben, ha Jókai Mór elkíséri nejét, amit a napokban történt kellemetlen családi esemény után reménytelenül alig mer, igenis illő lesz a koszorús költő királyt méltó fogadtatásban részesíteni. — Indítványozza, hogy **kérdeztessék meg Jókai Mór eljövetele felől.**

Sipos Orbán ez indítvány kiegészítésével előterjeszti, hogy **Jókai** tiszteletére egy matiné rendeztessék s a hozzá intézett levélben ezen matinén való szereplésre is kéréssek fel.

Szombathy István dr. elősmeri, hogy Jókai érdemei következtében úgy is, mint családtagjai előtt kalapot kell emelni és tisztelettel adózni, de jelen körülmények következtében, úgy véli sokkal nagyobb szolgálatot tennének Jókainak, ha kérésünkkel nem terhelnek.

Várady Zsigmond igen is czélszerűnek tartja kérdést intézni **Jókaihoz**, mert utóvégre egy e tárgyban teendő egyszerű válaszadás nem lesz terhére Jókainak.

Eihatározatlik, miszerint kérdést intézzenek Jókaihoz úgy eljövetele, mint a tiszteletére rendezendő matinén való szereplése iránt.

Dr. Várady Zsigmond egy konkrét indítványt tesz, hogy abban az esetben, ha Jókai eljön — a matiné rendezésére és Nagy Bella fogadására egy bizottság küldessék ki, kik a részletes programot kidolgozzák. Ajánlja, hogy

ezen bizottságba Sipos Orbán elnöklése mellett Bodor Károly, Adorján Armin, Láng József, Marton Manó, dr. Krüger Aladár, Halász Lajos és Papp János választassanak be.

Indítványát elfogadták. A bizottság jegyzőjéül Halász Lajos kéri fel. A Jókaihoz intézendő kérdés megfogalmazását Bodor Károly vállalja magára.

Az ülés az elnök életével ért véget.

Az országos katolikus nagygyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Tegnap kezdte meg tanácskozásait az országos katolikus nagygyűlés Budapesten. Olyan imponáló manifesztáció indult meg ezzel a katolikus eszmék mellett, a melynek hatása mély és tartós lesz az egész magyar közvéleményben.

A gyűlés több napon, több szakosztályban felöleli mindazokat az eszméket, a melyek ma napra a keresztény katolikus társadalmat mozgatják.

Az első napról a következőkben számolunk be:

Hétfő, november 4.

Az országos kath. nagygyűlés első napja tegnap program szerint folyt le Budapesten.

A vasútállomáson a különféle irányból érkező tagokat ünnepélyesen fogadták.

Délután 5 órakor a Kath. kör helyiségében tartotta meg rendkívüli közgyűlését az Országos Pázmány-Egyesület.

Délután 6 órakor a kath. ifjuság tartotta meg diszgyűlését; a gyűlést a Szent Imre önképző-egylet rendezte.

A Szózatallal nyitotta meg a diszgyűlést a Szent Imre-egyesület s utána Miklós Alajos nagyhatású megnyitó beszédet mondott.

A program következő pontja zenei egyveleg volt: »Losoncz végromlása« czimmel; s ezt a Szent Imre-egyesület zenekara játszotta igen sikerülten, nagy tetszés mellett.

A diszgyűlés fénypontja az a hatalmas ünnepi beszéd volt, amelylyel Margalits Ede dr. egyetemi ny. r. t. bilincselte le a hallgatóság figyelmét.

Az általános tetszésnyilvánítások csillapultán az Ünnepi óda elszavalása, majd Beethovennek »Isten dicsősége« cz. zeneművének eléneklése következett.

A záró beszédet dr. Glattfelder Gyula tb. elnök tartotta s az egyesület zenekarának indulója mellett a diszgyűlést véget ért.

Este a Vigadóban ismerkedés volt, amelyen rengeteg férfi és nő vett részt. Az ismerkedési estélyen a honvéd zenekar játszott.

A mai nap programja a következő:

Második nap.

November 5-én, kedden. Dél előtt 9 órakor. *Veni Sancte és Szent Misa* a belvárosi főplébánia-templomban. Mondja: Csá-zka György kalocsai érsek. (Szent mise alatt a Józsefvárosi plébánia és Szent Sziv-templom énekkara előadja Filke Miksa »Missa in Honorem B. M. Virginis« miséjét zenekísérettel, b leszöve a napi szent mise változó részeit choralel.)

Dél előtt 10 órakor. *A Kath. Nagygyűlés első nyilvános ülése.* A székesfővárosi Vigadó nagytermében.

Tárgysorozat:

1. Megnyitó beszéd. Mondja: ifj. Zichy János gróf.
2. A Nagygyűlés megalakulása.
3. Az elnökségek megválasztása.
4. Zárszó.

Délután 2—5 óráig. *A Nagygyűlés szakosztályainak tanácskozása.* I. Szakosztály. Katolikus tudomány, irodalom, művészet. Elnök: dr. Margalits Ede egyetemi tanár, az Orsz. Pázmány-Egyesület elnöke.

Tanácskozási hely: a Szent István-Társulat díszterme, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.

1. Kath. irodalmi és művészeti társulatunk pártolásától. Előadó: Kaposi József, a Szent István-Társulat igazgatója.

2. *A kath. napisajtóról és a színtelen lapokról.* Előadó: dr. Vucskics Gyula, a »Tiszántul« napilap szerkesztője.

3. A tudományok népszerűsítése (University Extension) kath. szellemben. Előadó: dr. Dudek János, felső leányiskolai igazgató.

4. Az egyházi indexről, általában az egyház rendeleteiről a vallástalan és erkölcstelen könyveket illetően. Előadó: dr. Hanauer A. István, papnöveldéi lelki igazgató.

5. A katolikus költészetéről és szépirodalomról. Előadó: dr. Bán Aladár főgimnáziumi tanár.

6. A szent képekről, az egyházi művészet és művelés szempontjából. Előadó: Lalkóczy Mihály, főgimnáziumi tanár.

II. szakosztály. *Katolikus nevelés.* Elnök: dr. Steinberger Ferencz, nagyvárad apát-kanonok, a kath. tanítók orsz. bizottságának elnöke.

Tanácskozási hely: a kegyes-tanítórendiek főgimnáziumának nagyterme, IV., Városház-tér, 4. sz.

1. A felekezeti népiszkolák fentartásának, terjesztésének szükségességéről. Előadó: Dreisziger Ferencz, tanítóképző intézeti tanár.

2. A valódi tanszabadságról. Előadó: Stuckner János, teológiai tanár.

3. Internátusok a középiskolai és egyetemi hallgatók részére. Előadó: dr. Mátyás Engelbert, szent Benedekrendi gimnáziumi tanár.

4. Az iskolatestvérek nagy missziójáról. Előadó: dr. Tóth Károly lovag.

5. A Mária kongregációkról. Előadó: Komarik István, S. I. főgimnáziumi tanár, a kalocsai kongregáció praesese.

6. A katolikus egyetemről. Előadó: dr. Mihályfi Ákos, ciszt. r. teológiai tanár.

III. Szakosztály. *Keresztény szociális és kharitatív tevékenység.* Elnök: Rakovszky István. Tanácskozási hely: A központi papnöveldé-intézet díszterme, IV., Papnöveldé-utca 3. szám.

1. Állami és társadalmi közreműködés a szociális kérdésben. Előadó: Huttay Lipót dr., jogakadémiai tanár.

2. Társadalmi betegségek és azok gyógyszerei. Előadó: Giesswein Sándor dr. győri kanonok.

3. A sajtó és a szociális kérdés. Előadó: Auer István hírlapíró.

4. A szegényügy rendezése katolikus szempontból. Előadó: Kovács Sándor dr. teológiai tanár.

5. A családügyről vallás-ethikai szempontból. Előadó: Czikkay Lajos.

6. A Szent Vincze-egyletekről. Előadó: Zlinszky János dr. ügyvéd.

7. A keresztény mértékletességi egyletekről. Előadó: Kirschaneck Ödön plébános.

8. Egy katolikus siketnéma-intézetéről. Előadó: Klug Péter igazgató.

Délután 3 órakor. Eucharisztikus értekezlet a papság részére. A Budapesti Katolikus Kör nagytermében, IV., Molnár-utca 11.

Ezen értekezleten csak papok vehetnek részt.

Délután 3 órakor. *A Kath. Legényegyletek Országos Szövetségének évi gyűlése.* A Központi Kath. Legényegyletben, VII., Rottenbiller-utca 20/22.

Délután 1/2 6 órakor. Egyházzenei hangverseny a Józsefvárosi plébánia-templomban.

Délután 6 órakor. *A Katolikus Nagygyűlés második nyilvános ülése.* A székesfővárosi Vigadó nagytermében.

Tárgysorozat:

1. Az ülés megnyitása.
2. B jelentések.
3. *Az egyház és a pápaság.* (A pápa tekintélyéről, szabadságáról s a katolikusok kö-

telmeiről az egyházzal és a pápával szemben). Dr. Wolafka Nándor, püspök.

4. *A XX. század és a katolicizmus.* (Katolicizmus feladata a XX. században az állammal, társadalommal, tudománnyal és haladással szemben.) Dr. Prohászka Ottokár.

5. *A katolicizmus és hazafiság.* Wilczek Frigyes gróf.

6. Az ülés berekesztése. Este 8 órakor. *A katolikus ifjuság díszbankettje.* Szent Imre ünnepén rendezi a Szent Imre önképző-egylet a Vigadó éttermeiben.

Egy teríték ára 1 frt 50 kr.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

November 6. A kath. kör vál. ülése este 6 órakor.

November 7. Városi közigazgatási bizottsági ülés d. u. 3 órakor.

November 1. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.

November 19. Az Erzsébet leányárvház zászlószentelési ünnepélye.

* Személyi hír. Nagy Ferencz kir. törvényszéki elnök a b.-ujfalui kir. járásbiróság megvizsgálására tegnap elutazott.

* A polgármester állapota. Váárnapi az egész városban elterjedt a hír, hogy Nagyvárad város súlyosan beteg polgármesterét családja Budapestről hazaszállította. Ez nem felel meg a valóságnak. Beteg polgárnagyunk állapota, mint őszinte örömmel értesülünk, az utóbbi napokban javult. Nagy befolyással van erre az, hogy most már gyakrabban vesz magához táplálékot s ez által ereje növekszik, testsulya emelkedik. Igaz, hogy tervbe volt véve, miként családja hazahozza, azonban ezzel csak veszélyeztetették volna az örvendetes javulást. Ezen teljesen hiteles értesítés minden bizonynyal város és megyeszerte megnyugvást és örömet fog kelteni.

* Búcsu B.-Endrődön. A nagyváradai egyházmegye egyik nagy hitközségében: Békés-Endrődön ma, kedden búcsu van, Szent Imre herceg névünnepe alkalmából. A díszes templom ugyanis Szent Imre herceg tiszteletére van szentelve. Egy új oratoriumot készítettek a templomba, amelynek megáldása is a búcsualkalmából történik. Az ünnepélyes szent misét és az oratorium megáldását Grócs Béla kanonok végzi, Nogely István tb. kanonok pedig egyházi szónoklatot tart.

* Brückner bácsi hetvenéves. A kath. legény-egyesületek és Szent Vincze-egyesületek buzgó apostola, a jó Brückner bácsi már hetvenedik. A múlt hónap 29 én ünnepelte születésének 70-ik évfordulóját, mely alkalommal az ország minden részéről hatomszámra kapta a jókívánatokat. Brückner bácsit ismeri a nagyváradai kath. közönség is; a kath. kör helyiségében búcsú-előadást tartott már egy ízben.

* A vámonknál üzött visszaélések. A vámonknál elkövetett visszaélések tárgyában, mint már irtuk, a vizsgálat be van fejezve s most már a polgármester, mint egyedül illetékes fórum döntése van hátra. Ez a döntés, mint illetékes helyen értesülünk, még e hó folyamán megtörténik s Rimler Károly helyettes-polgármester fog határozni a felett, hogy átteszik-e az ügyet a kir. törvényszékhez, továbbá a vámonkalmazottak közül kiket függesztenek meg fel. — Az összes iratok jelenleg a főispánnál vannak, a ki mint a város közigazgatásának ellenőrző állami közege, szintén érdeklődik a visszaélések ügyeiről.

* **A közoktatási tanács másodelnöke és alelnöke.** Ó Felsége a vallás- és közoktatásügyi magyar miniszter előterjesztésére *Fehér* Ipolyt a Szent Márton püspök és hitvallóról címzett Benedek-rend pannonhalmi főpátját az Országos Közoktatási Tanács másodelnökévé; dr. *Beöthy* Zsolt miniszteri tanácsost és budapesti tudomány-egyetemi nyilvános rendes tanárt nevezett tanács alelnökévé, mindkettőt újabb öt évi időtartamra kinevezte.

* **Ismét lopás.** Panaszt tett a rendőrségnél *Ehik* Károly cipész, hogy a nagykörös-utcai Mertz-házban levő lakásáról vasárnap éjjel még eddig ismeretlen tettes 44 korona 76 fillért ellopott. A rendőrség a nyomozást megindította.

* **Miniszteri kiküldött Nagyváradon.** A kereskedelemügyi miniszter a kisipar emelése érdekében hatványozott erőt és buzgalmat fejt ki. Csak nem régen emlékeztünk meg arról, hogy a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara közbenjárására több biharmegyei és nagyvárad iparosnak engedélyezett államsegélyt és államköltségen különféle munkagépek beszerzését. Legújabbán a bőrkészítő, timár ipar fejlesztését tűzte ki célul a miniszter s hogy ezt gyakorlatilag keresztülvihesse, egy kitűnő szakembert: *Stondola* Pált vándor köruttra küldte az ország egyes területére. Vasárnap érkezett a miniszter kiküldötte Nagyváradra s a kereskedelmi és iparkamarában előadást tartott az összegyűlt néhány nagyvárad timár iparos előtt. Előadása bevezetésül kijelentette, hogy a kormány törekvése a kisiparos existenciák megmentésére irányul. És ezt gyakorlati uton gépek, munkaeszközök adományozásával óhajtja elérni. Azért küldötte őt ki a miniszter, hogy megismertesse az újabb technikai haladást a bőrkészítés terén. Ismertette a gépeket, továbbá néhány cserzési módot, festést; az egyes festékek összetételét, készítési és használati módját. Tegnap, hétfőn folytatta tanácsos előadását.

* **Czolgosz kivégzése.** Legújabb amerikai értesülések szerint Czolgosz kivégzése nem folyt le oly simán, mint az első táviratok jelentették. A kivégzés nehezen ment és borzalmasan kínos volt. Mikor az első áramot keresztül bocsátották Czolgosz testén, az orvosok konstátálták, hogy a gyilkos szíve még dobog. A második áram keresztülbocsátásánál gyöngye reszketés futotta át Czolgosz testét, de az orvosok ismét fejcsóválva azt a meglepő tényt állapították meg, hogy a gyilkos még mindig él. Harmadszor is keresztülbocsátják az áramot, egy perc elmúlik s az orvosok végre konstátálják, hogy a gyilkos szíve már nem dobog. A kivégzésnél jelenlevők közül néhányan azt állítják, hogy a gyilkos testéből szája közelében kis lángocsát láttak kicsapni. Mikor a szíjakat föloldották s megállapították a halált, a száj körül fekete foltok voltak láthatók s a szájüregben is égési sebeket találtak.

* **Tiszti főszemle.** Fél napi dícsőség, fél napi fésztetés az egyenruhában s egy félórás bűszke, katonás séta a korzón: ime november 4-nek jellemző vonása. A közös hadsereg és a honvédség tartalékos tisztjei ezen a napon tartják meg a tiszt főszemlét, melyen nem egy szüknek bizonyult waffenrokk, vagy atilla tanuskodik a tartós béke áldásos voltáról. Viszont a sok ragyogó egyenruha s kihívóan csörömpölő kard annak bizonyítéka, hogy háboru esetén a haza nem fog lelkes, buzgó tisztekből hiányt szenvedni. — A nagyvárad tartalékos tisztek részére is tegnap volt a főszemle, és pedig a közös hadseregbeli részére a várban, a hol *Lausch* alezredes a vasta föl a szükleges rendelteteket s tartott szép beszédet a megjelenőkhöz. A honvédtisztek főszemléje az ezredparancsnoki épületben folyt le.

* **Gazdasági tanszék egy papnevelő intézetben.** Pécsről jelentik a Bud. Lev.-nek: Hetyey Sámuel pécsi püspök Darányi földművelésügyi miniszter felkérésére a pécsi papnevelő intézetben a gazdaságtan részére külön tanszéket állított föl. A tárgyat heti egy órában a III-ad és IV-ed éves hallgatók részére adják elős a püspök a tanszékre Somsich Bélát, a pécsi tamitóképző gazdaságtan tanárát nevezte ki előadónak. Ugyancsak külön tanszéket állított föl a pécsi püspök a szociologia részére, melynek előadója az egyházmegyének egyik szociális tevékenységéről ismert tagja lett.

* **A megtépett koszoru.** Arról a sajnálatos incidensről, mely nagy költségeknek, Jókai Mórnak lelkét annyira fölizzgatta, most a következőt jelentik a rendőrség részéről: Jókai Mórnak azt a följelentését, hogy néhai felesége, Laborfalvy Róza sírjára tett koszoruját Feszty Árpádné tépte darabokra, Németh Béla rendőrtisztviselő vette jegyzőkönyvbe. A panasz-jegyzőkönyvet Sajó Sándor rendőrkapitány, aki a Kerepesi-uti temetőben akkor felügyeletet tartott, beterjesztette a főkapitánysághoz, ahonnan az illetékes VIII. kerületi kapitánysághoz teszik át további eljárás végett. A nyolczadik kerületi rendőrkapitányság a panaszt, mint kihágási ügyet, a szokásos tárgyalás megtartásával intézi el. A följelentést magába foglaló jegyzőkönyv még nem érkezett be a VIII. kerületi kapitánysághoz. Mihelyt a jegyzőkönyv beérkezik, kitűzik a kihágási tárgyalás idejét.

* **Egy nyugalmazott bíró balesete.** A nagyvárad kir. törvényszék bírói karának egyik jeles tagját, *Olasz* Gyula nyug. bírót súlyos csapás érte. Vasárnap hirtelen rosszul lett s eszméletlen állapotban szállították lakására. A derék öreg urnál az orvosok agyszélhűdést konstátáltak s állapota oly súlyos, hogy még tegnap sem tudták eszméletre hozni. A baleset városzerte mély részvételet keltett. *Olasz* Gyula alig egy hónappal ezelőtt lépett nyugdíjba.

* **A Cronje kutyája.** A hűséget, amely a kutyáknak nemcsak jellemző tulajdonsága, de szinte kötelessége is, alaposan kompromittálta a Cronje kutyája. Sokkal kisebb emberek kutyájától is elvárja a közönség, hogy gyűlölje és megugassa, sőt megharapja a gazdája ellenségeit, megnyalja a barátai kezét s ha a gazdája meghal vagy elhagyja őt, éheznek, szomjuhoznek, epekednek, sőt ki is mulják utána. A híres búr generális kutyájától annál inkább elvárta volna a világ, hogy a paar-debergi fegyverletétel után kövesse a gazdáját a fogságba, vagy ha már az angolok megakadályozták őt ebben, úgy illett volna, hogy a lábába harapjon néhány kakiszőrű ruhás brit katonának, akik azután agyonverték volna őt, megadván neki a csatateri halál dícsőségét. A Cronje kutyája azonban mindebből semmit sem cselekedett, hanem úgy okoskodott, hogy jobb a husos csontot rágni, mint meghalni és elfogadta a koncezt, amit az angol katonák dobtak neki, amint körülöttük ögyelgett. Elfogadta és érette a szolgálatukba szegődött, el nem mozdul mellőlök, kíséri őket a gyakorlataikon is és gazdájáról annyira megfélekedett, hogy türi, hogy Cronjének nevezze el. Es ha a durva katonák csufondárossan hivoztatják és fütyentenek neki: pszt Cronj-el od-fut hozzájuk és talán eszébe sem jut, hogy erre a névre hallgatott valaha a gazdája is, a ki elől futottak új urai, az angolok...

* **A helynéküli cselédek megrendszabályozása.** Nagyvárad város jogügyi szakbizottsága tegnap délután ülést tartott, *Dús* László v. főügyész elnökelete alatt. Letárgyalák a módosított járdaszabályrendeletet. — Targyalák továbbá a cselédekről *Gerő* Armin főkapitány által kidolgozott szabályrendelet-tervezetet, amely közérkölcsei szempontból akarja megszorítani a helynéküli cselédek szabadságát. A jogügyi

bizottság kifogásolta a tulszigoru megszorításokat, míg a főkapitány kijelentette, hogy ilyen megszorítások nélkül a mai türhetlen állapotokon nem lehet segíteni.

* **Felségsértés.** Az alábbi jellemző apróságot a II. Frigyesről irt könyvében beszéli el Thiébault. Egy miniszter egyizben egy súlyos felségsértésről referált II. Frigyesnek, a melyet egy berlini polgár követett el hallatlanul vakmerő formában egy nyilvános társaság előtt.

— Mit mondott hát? — kérde II. Frigyes.

— Olyanokat mondott, Felség, a melyeket nem szabad ismételni az uralkodó előtt.

— De hát csak tudnom kell, hogy mit mondott, mert különben nem intézkedhetem. Csak beszéljen nyugodtan.

— Olyan kifejezéseket használt, mint zsarnok, despota s más hasonlókat. Nyilván vak gyűlölettel van eltelve felséged iránt.

— Es miféle ember az?

— Ugy hívják...

— Nem a nevét kérdem, ahhoz semmi közöm. Csak azt akarom tudni, hogy ki fia az az ember.

— Berlini polgár az illető.

— Arra sem vagyok kíváncsi. Csupán azt óhajtom megtudni, hogy micsoda eszközökkel és segélyforrásokkal rendelkezik. Tud-e kétszáz ezer embert ellenem harczba küldeni?

— Nem, Felség, ez magánember és néhány ezer tallér évjárdékból él. Külömben semmi vagyona sincs.

— No, akkor nyugodt vagyok. Ön beláthatja, hogy ha ez az ember, a ki nyilván nem szeret engem, hadsereget küldhetne ellenem, úgy én sem maradhatnék télen. Miután azonban ennyire védtelen, csak hadd gyalázzon engem nyugodtan tovább.

Szót és más ügyre tért át.

* **Véres szerencsétlenség a Fő-utcán.**

Tegnap este könnyen végzetessé válható baleset történt Nagyvárad Fő-utcáján, a Loschmiedtféle ház előtt, amely ismét annak az eszevesztett, vigyázatlan hajtásnak a következménye, mely nem régen is két emberéletet oltott ki Nagyváradon. Az este 7 órakor érkező gyorsvonathoz igyekeztek ki a szállodák társas kocsijaival. Ezen a ponton, a hol különben is igen szük az utca, szembe jött egy magán fogat és egy bérkocsi. A kocsisok vigyázatlansága folytán a kocsik összetorlódtak s a bérkocsit felborították a járdára, a hol élénk volt a közlekedés. A felborult jármű súlyosan megsértet egy *Lipcseyné* nevű asszonyt, aki a járdá szélén ment. Sebei nem életveszélyesek de igen súlyosak s ápolás végett kis-kut-utcai lakására szállították. Azonkívül könnyebb sérülést szenvedett *Ländler* Ferenczné urnő, akit arczán sértett meg a felborult jármű. Végre-valahára, itt lenne már az ideje, hogy a legszigorubbán büntessék az ilyen vakmerő, vigyázatlan kocsisokat, akik veszélyeztetik a járó-kelő közönség életét.

* **Razzia.** Vasárnap éjjel a rendőrség razzia-tartott. Tíz foglalkozás nélküli egyént állítottak elő, kiket illetőségi helyükre fognak toborozolni.

* **Palotából kunyhóba.** A szerencse állhatatlanságának megindító példáját mutatja egy epizód, mely az olasz király legutóbbi nápolyi utazása alkalmával történt. A kihallgatásra jelentkezettek között volt egy nagyon öreg asszony is, tiszta, de már nagyon kopott ruhába öltözve, melynek zegényessége annál inkább feltűnt, mert az asszonyon néhány régi szép ékszer is volt. Kezében kérvényt szorongatott és türelmes-n várta, míg a sor reá került. A királylyal azonban nem beszélhetett, mert az uralkodót másnemű elfoglaltságok akadályozták a kihallgatás megadásában, úgy, hogy kérvényét a szárnységnek kellett átadnia. Ennek azután megmondta, hogy fényes multból sülyedt a jelen nyomoruságába. Cimmino Arcangela bárónő a

neve, már közel százszázéves, apja az utolsó Bourbon-király alatt a Regina-ezred parancsnoka volt, ő maga pedig Mária Krisztina királyné udvarhölgyei közé tartozott. Különböző viszontagságok egészen tönkre tették és most a király kegyességéhez fordult segítségért.

* **Talált tárgyak.** A rendőrkapitányságnál két gazdátlan tárgy hever: egy értékes gyűrű és egy kötel. Tulajdonosaik kellő igazolás mellett átvehetik *Mendelényi* Béla rendőrfogalmazónál.

EGYESÜLETEK.

A kath. kör ülése. A nagyváradai kath. kör választmánya szerdán, november 6-án este 6 órakor ülést tart.

IRODALOM.

Egán Edét meggyilkolták. Bihar Jenő hírlapíró ezen a címen röpiratot adott ki, melyben a helyszíni szemle és a fegyvervizsgálat alapján teljes objectivitással igyekszik bebizonyítani azt, hogy *Egán* Ede nem öngyilkosság, sem véletlen baleset, hanem orgyilkosság áldozata.

Pusztuló gentry. Ily című kötetére hirdet előfizetést *Gottier* Lajos, az Egyetértés belmunkatársa, kinek már eddig megjelent 3 kötetét a sajtó és közönség kedvezően fogadták.

Az új könyv körülbelül husz elbeszélést fog tartalmazni. A novellák nagyrésze, elsősorban, a fővárosi napilapokban jelent meg. Tárgya — mint a kötet címe is mutatja — modern keretben, a magyar középosztály életéből van merítve. Egy kötetnek az ára 3 korona (1 frt 50 kr.) lesz. Az előfizetési díjak ez év november 15-ig Budapest, VI., Nagy János-utca 1/B földszint 5. sz. alá, szerző címére küldendők.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Kedd: Coullisset ur.

Szerda: Almafa és Pillangó kisasszony.

Csütörtök: Almafa és Pillangó kisasszony.

Péntek: Cyrano de Bergerac.

Szombat: Cyrano de Bergerac.

Vasárnap: { d. u. Peleskei nótárius.
este Cyrano de Bergerac.

Utolsó szerelem.

A karzati publikum túltett műpártolásban a földszinten, amennyiben a legfelsőbb régiók megteltek nézőkkel, míg a földszinti közönség, még a bérlők is, távollétükkel tünettek, míg a színpadon *Dóczy* történeti vígjátékának szépen csengő verscraít szavalták.

A nagy közönynek, melyet a közönség tanusított, párja volt némelyik szereplőnek a közönye. Első sorban *Dési* Alfréd volt közönyös minden színpadi külső iránt, mikor a kigyóemberre emlékeztető jelmezt és mozdufatokat hozott a darabba. Egy elegáns, hódító olasz lovag mindenféleképp mozoghat és öltöztethet, csak úgy nem, mint *Dési*. *Kacziány* Viola (*Drugeth* Mária) közönye csak a darab végén vált kissé élénkséggé. *Somogyinéé* sehol. Ellenben az érzelmeket is jól tudja éreztetni, kitűnő magyaros jelmezt is választott úgy *Patak*y (Laczi), mint *Feterdy* (Lajos király).

Bérczi ügyes székely paraszt volt; *E. Kovács* Mariska (Katharina) mindvégig eitalálta az ő szerelmes szerepéhez illő hangot; különösen a 4. felvonás sikerült. *P. Szép* Olga ügyes szobaleány volt, *Szohner* Olga pedig mint bájos kis apród keltett tetszést.

Diszletek, mint történelmi vígjátékba illik, elég fényesek. Próbá azonban nem ártott volna több, mert a gyorsabb menetű párbeszédek kegyetlenül döcögtek. —r.

Vasárnap a színházban. Az eleven ördög délutáni előadásán a czimszerepet *Örley* Flóra játszotta. A művész nő rutinos játéka igazi műélvezetet nyújtott a nagyszámu publikumnak. *Lányi* Edith tüsszentő coupléit frenetikus tapssal fogadták. Kapott annyi tapsot, a mennyit eddig még soha.

Este *Belasco* óriási hatású drámájában a *Pillangó kisasszonyban* tündökölt ismét *Szé*kely Irén. Bizony kicsinyre építették a színházunkat, most is bebizonyult. Vasárnaponként gyakran, premiereknél pedig mindig sok ember reked ki a színházból, a mint történt ez szombaton és vasárnap este.

Cyrano de Bergerac. Rostand remekműve teljesen új kiállításal, korhű jelmezekkel a hét végén kerül színre színházunkban. A darabot *Somogyi* Károly rendezte. A czimszerepet *Patak*y Béla, *Roxant* E. *Kovács* Mariska játsszák, kivülök részt vesz az egész drámai személyzet.

A *Pillangó kisasszony* nagyváradai sikerét mi sem igazolja jobban, mint az, hogy a vasárnapi előadásra már délelőtt minden jegy elkelt.

A szenzációs újdonság szerdán és csütörtökön kerül színre az *Almafa* bájos vígjátékkal együtt.

Zaza. Ez a világhírű színmű, mely Párisban valósággal lázba hozta a közönséget, már egy hét előtt lett kiosztva s már meg is kezdték a próbákat *Peterdy* Sándor vezetésével.

Tudvalevőleg *Zazában* fog vendégszerepelni a hó 21-én *Rejane* asszony a Vigszínházban. Nálunk *P. Szép* Olga játssza a 60 oldalra terjedő szerepet s a szerző előírása szerint ötször öltözik a darabban, egyszer a nyílt színen, mikor színházi öltözöt ábrázol a színpad.

REGÉNY-CSARNOK.

A Polanieczki-család.

Irta: *Stenkiewicz* Henrik.

13.
— A templomban találkoztam vele. Nyomottnak, szomorúnak látszott.

— Egészsége nem a legjobb s azonfölül ezerféle dolga van.

— Ugy, mint önnek, kisasszony?

— Oh, nem! *Jamisz* a környék leghíresebb gazdája. Sokat ír. Közgazdasági szemléink legkiválóbb cikkei az ő tollából kerülnek ki. Igazi tudós s olyan egyenes, olyan magasztos és erős jellem! En elismerem *Jamisz* jó tulajdonait, csak azt találok, hogy sok benne a mesterkélttség. Ez az egész.

— Egy hajdani *professional beauty*!

— Igen. S nem lehetetlen, hogy a falun való tartózkodás kényesere is rossz hatással van reá. Többé-kevésbé mindnyájan elparlagiasodunk itt, s önök, városiak, bizonyára nagyon hátramaradottaknak találunk!

— Ah! dehogy, kisasszony! Megjegyezése magára éppen nem vonatkozhatik.

— Idővel reám is fog illeni, — szölt csendesen Mária.

— De idővel megváltozhatnak az életviszonyok is.

— Nálunk alig. S ha változás áll be, az csak arra szolgál, hogy még nehezebbé tegye a körülményeket!

— De a fiatal leányok életét nem terelheti e más utra a jövő?

— En csak egy dologra vágyom, arra segiteni atyámat, hogy rendet hozhasson a krzemieni ügyekben.

— Hát életének egyedüli célja atyja és Krzemien?

— Igen. Sajnos, nem sok hasznot hajtok, hiszen oly kevéssé értek az üzleti dolgokhoz!

A beszélgetés néhány pillanatra megszakadt. Mária följajlott, hogy megmutatja a kert nevezetességeit, a százados fákat, a sűrű, lombfedelű árnyas utakat. *Polanieczki* szivesen követte. Nem sokára ott álltak a tó partján. A fiatal ember, a ki egyediben különböző hajós-egyletek tagja volt, könnyen vízre segítette a csónakot, a melylyel *Gatowski* hiába vesződött. De nem vehették hasznát: elkorhadtak, szét hullottak a fenékdeszkák.

— Gazdálkodásom szomorú példája! — szölt mosolyogva Mária. — Igy megy tönkre minden. S nem is tudnék mit fölhozni mentességemre, mert a kert s a tó kizárólag az én működési spherámba tartoznak. De majd intézkedni fogok, hogy kijavítsák a csónakot.

Sétájukat folytatták. Elbájoló, gyönyörűséges ígéretekkel telve szállt le az esthomály. Aranytükörnek látszott a tó, melynek sima vízfelületét nem zavarta meg a lenge fuvalom. A tulsó parton a biborszín égre fekete foltot festett a sötét erdő, míg lenn a közelebb levő fák éles körvonalakban váltak le a tündöklő háttérről. Az udvarban golya kelepel, kéményre rakott fészken.

— Szép hely ez a Krzemien! — mondta elgondolkodva a fiatal férfi.

— Ugy-e? szölt boldogan Mária.

— Igen, folytatta *Polanieczki*, — s teljesen fölbirom fogni azon kötelékek erejét, a melyek ehhez a helyhez fűzik. Az ember szíve önkénytelenül hozzáferr munkálkodásának színelhelyéhez. Tudom, hogy itt sok boldog órát élt át. Lássá most is! Minő jótétet érzünk! A városban egy-egy napon szinte fojogatólag hat az elbátortalanodás; különösen azokra, a kik, mint én is, fűlig merülünk a száraz számok tömkelegébe. Társamnak felesége, gyermekei vannak. En egyedül élek . . . Sokszor kérdzem ömagamtól: A munka, a kötelesség!

(Foly. köv.)

TAVIRATOK.

Kinevezett püspökök.

Budapest, nov. 4. (Saj. tud. távir.) A félhivatalos *Magyar Nemzet* — mint már hónapokkal előbb jelezte — írja, hogy Ő Felsége *Széchenyi* Miklós grófot győri, *István* Vilmost szombathelyi, *Várossy* Gyulát székesfehérvári püspökké nevezte ki. — A püspökök ma Bécsbe utaztak, hogy a pápai nunciaturánál elvégezzék a processus informaturist.

Pázmány-egyesület ülése.

Budapest, nov. 4. (Saj. tud. távir.) Ma az országos katolikus nagygyűléssel kapcsolatban a *Pázmány*-egyesület rendkívüli diszgyűlést tartott, melyen *Miklós* Alajos elnökölt. Az elnöki megnyitó után *Margalits* Ede mondott nagyszámu közönség előtt hatásos beszédet »a katolikus ifjuság feladatáról.«

A búr háboru.

Pretória, nov. 3. (Reuter). A búrok október 30-án megtámadták *Benson* ezredes utóvédjét és két ágyút vettek el tőle. Alighogy a harc megkezdődött *Benson* elesett, helyette *Woois-Sampson* őrnagy vette át a parancsnokságot, a ki összegyűjtötte a csapatokat és

védelmi állásba helyezkedett. A búrok kétségbeesett erőfeszítést tettek, hogy az angolok egész haderejét leverjék és ismételten nekimentek egyenest a vonalnak, de mindannyiszor nagy veszteséggel visszaverték őket. Veszteségüket 3-400 emberre becsülik. Az angolok állhatatosan védekeztek, míg Berter ezredes november 1-én segítségükre nem jött. Erre azután a búrok visszavonultak. (M. T. I.)

A margittai mandátum.

Budapest, nov. 4. (Saj. tud. távir.) Mint tudósítónktól értesülünk, a margittai mandátum ellen beadott petíciót a kuria december 13-án fogja tárgyalni.

Lorandó ügy.

Konstantinápoly, nov. 4. A Lorandó-ügy állítólagos elintézésére vonatkozólag hivatalos török forrásból terjesztett hírek nem felelnek meg a valóságnak. Igaz, hogy közzétettek egy iradét, a melyben értesítették a francia nagykövetséget, hogy a porta kész a legrövidebb idő alatt Lorandó követelésének kiegyenlítésére 345.000 török fontot fizetni, de Bapst követségi tanácsos azt válaszolta, hogy ezt az ajánlatot nem fogadhatja el, mert sem biztosítékot nem nyújt, sem határidőt nem tűz ki az ígért teljesítésére. (M. T. I.)

Edward koronázása.

London, nov. 4. A Daily Mail jelenti Szimlából: Edward király koronázásán öt maharadsza és több más fejedelem fogja Indiát képviselni. A benszülöttek hadseregéből is nagy csapatok mennek a koronázásra. A többi fejedelem és törzsfőnök hódolatát az indiai alkirály fogja fogadni 1903. november 1-én Delhiben. (M. T. I.)

KOZGAZDASAG.

Szüret Diószegen. Az Érmellék legkitünőbb bortermő vidékéről egyes lapok rosszindulatú híreket közöltek a lefolyt szüret alkalmából. Azt irták ugyanis a diószegi bortermésről, hogy az sem mennyiségileg, sem minőségileg nem felelt volna meg a várákosoknak. Ezzel szemben hitelt érdemlő és szakavatott Bihar-diószegi tudósítónk azt írja, hogy Bihar-Diószegnek ez idén minden várákosást felölmúlő legkitünőbb minőségű bora termett, amiből körülbelül 50.000 hektoliter vár vevőkre. 12 és 14 forintjával a legkitünőbb minőségű borokat lehet vásárolni Diószegen.

A magyar kiviteli kereskedelem emelése.

A fiumei »Adria m. kir. tengerhajózási részvénytársaság« 1902. januártól háromhetenkénti időközben induló rendszeres és közvetlen hajózási összeköttetést létesít Fiume és Észak-Afrika jelentékenyebb kikötői között. Ez a közvetlen összeköttetés, amely Fumét, Algirt, Délspanyolországot, Gibraltárt és Marocót érinti, a hazai kereskedők régi óhaját elérti ki és részben egészen új és pedig jelentékeny piacok nyílnak meg a magyar kereskedelem számára. Az Afrikába irányuló külföldi versenyvel szemben hazai kivitelünknek a társaság a legmászabbmód előnyököt biztosította. Ezen északafrikai vonalon a gőzösök Fumából indulva a következő kikötőket érintik: Messinát, Palermót, Tunist, Algirt, Orant, Malagát, Gibraltárt, Tangert, Casablancot, Mazagánt és Mogadort; visszatér pedig ezeken kívül még Cataoját és Triesztet is. Mindezen kikötőkben megbízható kereskedelmi ismeretekkel bíró ügynökök vannak al-

kalmazva, akik az összeköttetés létesítése érdekében készséggel szolgálnak felvilágosítással. A magyar kivitel szempontjából szerzett információk szerint Tuniszban a francia és olasz verseny dacára a kereslet emelkedő és pedig ruházati és divatcikkék, állategészségügyi készülékek, gyertya (parafinból), üveg, porcellán, butor, mezőgazdasági gépek, zománczott edények, kézműárúk, papir- és papírárúk; — Algirba: fa- és faárúkra jó piac kínálkozik, míg Algirból sikerrel lehetne szállítani lent, korán termő gyümölcsöt, zöldséget, gyapjút, szarvakat, afrikai fűvet és foszphatot — Oranba szállíthatunk épülatfát, fezt, fémpari termékeket, hajlított butort, zománczott edényeket, míg onnan friss főzelék, datolya, cserhéz és bőrt lehetne behozni. Délspanyolország gazdag olombányái és szőlőtermelése, valamint Malaga déligyümölcse, olívaolaj és ércz elég forgalmi anyagul szolgál. Marocóban pedig új forgalmi tér nyílik az új hajójáratral. Amidőn ajánljuk kereskedőink figyelmébe ezen új hajójáratot, értesítjük az érdekelteket, hogy a vonatkozó menetrend a kamarai irodában a hivatalos órák alatt díjtalanul megszereshető.

Nagyvárad, 1901. nov. 3.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara.

Dr. Sarkadi Lajos, titkár.

Huzella Gyula, elnök.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti ábrája. —

Határidők.

	Budapest, nov. 4
Buza októberre	7 84
Buza áprilisra	8 80
Tenzeri	5 14
Rozs okt	6 69
Zab apr.	6 98
Káposzta, reposes, aug.	—

Értéktőzsde.

	Budapest, nov. 4.
Osztrák hitel	625 50
Magyar hitel	629 50
Allamvasut	624 50
Rimamuranyi	4 6
Magyar jelzálog	433
Szalgotarján	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsden 1901. nov. 4-én

Magyar aranyjárdék 1%	118 60
Magyar koronajárdék	92 95
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	121 25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100 25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	119
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	93.25

Italméresi jog megváltási kötvény	99 75
Morvath-szlávon-földterhermentesítési kötvény	93 50
Magyar nyereséj-sorsjegyek-kölcsön	178 50
Tuzsabayozásás szegedi sorsjegyek-kölcsön	144. —
Osztrák járadék-papírban	98 20
Osztrák járadék ezüstben	98 05
Osztrák járadék aranyban	118 90
Osztrák korona járadék	95 25
Osztrák államsorsjegyek	188 50
Osztrák magyar bank részvény	15 95
Magyar hitelbankrészvény	635. —
Osztrák hitelintézet részvény	623 50
Párisi vista	—
20 frankos arany (Napoleond'or)	19.08
Németbirodalmi márká	—
London vista	—
20 márkás arany	28.44

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 39.

Idénybérlet 87.

Nagyváradon, kedden, 1901. nov. 5-én

Coulisset ur.

Vigjáték.

S Z E M E L Y E K :

Coulisset	Kraszny Andor
Saint Castel tábornok	Bognár János
Gaston de Brionne gróf	Szarvasi Sándor
Rosina, a felesége	P. Szép Olga
Lucien de Veluettes	Pataky Béla
Luisse, a felesége	E. Kovács Mariska
D'Esperiélné	Tóváry Anna
Alfrédné, házmesterné	Benkő Jolán
Anette, szobaleány	Kulinyi Mariska
Baptist, komornyik	Vank

HELYARAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Támlászék 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Holnap szerdán, nov. 6-án

Pillangókisasszony.

Japáni dráma.

Ezt megelőzi:

A Z A L M A F A.

Vigjáték

**Most lehet legolcsóbban
női és férfi fehérneműt, vásznat és asztalneműt
beszerezni!**

Menyasszonyi kelengyék!

Teljes végeladás!

Kunz József és társa cég,

225-0-103

Nagyvárad, Szt. László-tér.

A
„TISZÁNTÚL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap.
Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken 6

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkészi hivatalok számára egyházhatósággal jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak }
Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
Meholtak } papiron.
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betűrendes mutatója.
Jegyesek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Meholtak }

Anyakönyvek félbőrbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.

Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papiron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők

a Szent Vincze intézet kiadásában megjelent b. e. NOGÁLL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

(Director instituti etiam sacra assignat pro pretio libellorum.)

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezérczikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Liliomszálak, füzve 3 kor.

Csarnok, 3 korona.

Szent Halmok, 3 korona.
Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László
nyomda részvénytársaság

elvállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legujabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hírlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok,

körlevelek, falragaszok, hirdetések,

részvények, árjegyzékek, jegyzőkönyvek,

pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, étlapok,

meghívók, szinlapok, egyházi és mindennemű világi nyomtatványok,

névjegyek, tánczrendek, palackfeliratok, sorsjegyek,

gyászejelentések, levélpapírok és borítékok,

valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkészi hivatalok számára főhatósággal jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvákról.
2. Megtértek jegyzéke.
3. Hitehagyottak jegyzéke.
4. Elvált házások jegyzéke.
5. Szerződés szerinti vagy házasságok jegyzéke.
6. Vegyes házasságok jegyzéke.
7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.
8. Kimutatás a plebánia állapotáról.
9. Kereszteltek }
10. Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
11. Meholtak } papiron.

12. Bevételi }
13. Kiadási } számadás-ívek.

14. Adósok jegyzéke.

15. Kereszteltek }
16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
17. Meholtak }

18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.

19. Iskolai jelentés.
20. Jelentés a templompénztár számadásairól.

21. Kereszteltek }
22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.
23. Meholtak }

Anyakönyvek félbőrbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.

Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KONYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegző gyártás.